

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
27 Novembre st. v.
9 Decembre st. n.

Esse in die-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 48.

ANUL XIX.
1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe ¹/₂ de an 5 fl.; pe ¹/₄
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

De pe-un vérf...

Se pe-un vérf înalt de munte coboriam încet la vale,
Singulară în a mea cale,
Singulară cu gândul meu,
Și la vremi de farmec pline, vremi ce astăzi nu mai sânt,
Se ducea tristul meu gând,
Se ducea fără să vreau.

Și-mi treceau prin minte toate fericirile visate
Și în lume neafale,
Și mereu tot coborînd.
Lângă-o apă recoroasă ce venia de sus din munte,
Pe o margine de punte,
M'am oprit amar oftând.

Murmurâ încet și dulce apa cu-ale sale unde,
Care 'n suflet te pătrunde
Cu-a lor melancolic glas;
Er o pasere străină peste valurile line
Ale apei cristaline
Naintă câte un pas.

Ș-atât unda cea curată, cât și paserea pribegă,
Ce-mi eră atât de dragă,
Eu din mers le-aș fi oprit.
Și 'n acel minut de pace la iubirea ta trecută,
In cenușă prefăcută,
De odată m'am gândit.

Alunci paserea pribegă cu aripele întinse
Valul apelor atinse
Și 'n vîzduh s'a dus în sbor,
Er de sus pornind cascada până 'n văile adânci
S'a rostogolit pe stânci.
Șovîind îngrozitor.

Veronica Miclo.

Stefan Rareș.

— Dramă istorică în 4 acte și 10 tablouri. —

(Urmare.)

MOȚOC: Și ce siguranță mai vrei, când mare parte, din oștire este în mâna dumatăle și când paza Măriei Sale îți este incredințată?! Cât pentru hatmanul Trifan și marele vornic...

JOLDEA: Fôrte frumos! Lucru la care nu me așteptam. Mărirea în sfârșit. Dar e peste puțință.

MOȚOC: Joldea, gîndesce-te bine! Este tronul Moldovii...

JOLDEA: Dar voi o știți, mi se pare, că acum sînt cumnatul lui vodă.

MOȚOC: O scim. I vei fi cumnat și când nu va mai fi el. Aceea ce ai câștigat odată, nu se poate pierde.

JOLDEA: Veți aci e greutatea.

MOȚOC: Nici o greutate.

JOLDEA: Ce va dice Rocsandra, iubita mea, când va află, că am uneltit căderea fratelui meu?!

MOȚOC: Vom cătă a face lucrurile cu iscusință. Se poate să uneltesci și fără să fii creșut de uneltitor. Vei sta la o parte cu mâinile 'n sin și noi vom lucra. În urmă te vei preface, că îți pare rău. Acésta n'o scieai. Mai puțin pázitori la palat séu nici unul când vom voi noi să intrăm: étă tot ce-ți cerem!

JOLDEA: Boeri! este de prisos ori ce 'ncercare. Nu voi să perd pe Rocsandra, ca să câștig domnia.

MOȚOC: Spătare, ai privilegiul ca să faci Moldova fericită. (*Vrancea intră.*)

SCENA IV.

MOȚOC, JOLDEA, ISTRATE, VRANCEA.

VRANCEA: Aveam ceva de vorbit cu spătarul Joldea.

JOLDEA: Aice sînt.

VRANCEA: Intre patru ochi, decă se pôte.

ISTRATE încet: Mi se pare c'am făcut greșelă.

MOȚOC încet: Și mie mi se pare c'am făcut izbândă.

ISTRATE încet: Joldea este slab de fire; când așa, când așa.

MOȚOC încet: Tocmai așa om ne trebuiesce.

ISTRATE încet: Noi vrem să-l facem Domn și mi-i témă să nu ne dea de gât.

MOȚOC încet: Nu mai cred eu acum. Domnia...

JOLDEA cătra Vrancea: Decă acésta îți-i vestea, poți vorbi tare.

MOȚOC: Ce este?

JOLDEA: Să spue acest om!

VRANCEA: Să vedeți, boeri Dv., fiind că socotesc că sînteți prieteni cu spătarul și totd'odată să fiți și mai prieteni Moldovii decăt lui vodă, să ve sun! Poporul din Sucéva șoptesce despre derimarea lui Stefan vodă și se vorbesce în acelaș timp, că cel mai bun de pus Domn în loc ar fi spătarul Joldea; am venit și eu ca să-l însciințez despre acésta.

ISTRATE: Știi bine acésta?

VRANCEA : Uite, după cum ve ved, că dór nu mi-o fi plătit nimeni ca să minț.

MOȚOC : Prè bine. Sè trăescă Sucéva !

ISTRATE incet lui Joldea : Acum n'ai ce mai țice, spătare. Moldova te voește și dia sè nu vrei...

MOȚOC lui Vrancea : Cine te-a trimis aici ?

VRANCEA : Ion.

MOȚOC : Fii sánētos ! Esti român verde. Ți sè trăescă Moldova !

VRANCEA : Acésta am țis-o totdeuna. Dar boerii ce țic ? Voesc ?

MOȚOC : Toți până la unul.

ISTRATE tare : Ba sè nu faci una ca acésta, spătare ! Fii Domn, după cum voim noi și vom fi ai Mării Tale... Éta că nu primesce... Ce țici tu ?

VRANCEA : Nu primesci, mărte spătare, nu primesci domnia Moldovii ? Nu voesci sè te numeri între urmașii lui Stefan cel mare ? Atunci nu ești moldovean și nu iubesci Moldova ; n'ai inimă și in sufletul teu nu se află gânduri mari. De ce nu sânt eu om cu țāere de cap ? De ce nu me alege pe mine Moldova ? Eu nu m'aș da indēret. Și ai vedē dta cine este Vrancea țergovețul.

ISTRATE : Auțit-ai, spătare ?

MOȚOC : Prè bine a cuvētat.

JOLDEA : De ! boeri, lucrul me cam incurcă. Și nu sciu sfērșitul la care vom ajunge.

MOȚOC : Ți ca noi, și sfērșitul va fi bun !

JOLDEA : Sè-mi dați timp sè me mai gândesc !

ISTRATE : Fārtate Joldea, când cineva este hotārit a face ceea ce voim noi a face, intārđierea este vātēmātōre. Multe se pot intēmplā.

JOLDEA : Aveți cuvēnt.

ISTRATE : Avem cuvēnt fără 'ndoielā. Acésta nu este așā greu de priceput.

JOLDEA : Atunci faceți ceea ce veți scii, faceți ceea ce veți voi ! Eu nu m'amestec. Ésā unde va eși ! Domnescă sèu inceteze de a domni Stefan vodā, Moldova lucreze după cum crede mai nimerit ! Sânt și eu unul din fiii sei și me voi supune. Mergeți înainte boeri ! Eu imi voi spēlā mānile ca Pilat.

MOȚOC : Așā, spătare ! Totdeuna ai dat doveđi, că ai o minte mare. Fā ceea ce țici ; nici noi nu-țicerem mai mult.

ISTRATE : Vei avē destulā iscusință ca sè cāștigi tronul fratelui, fără sè perđi dragostea surorii... Noi te lāsām ca sè-ți faci planul in linisce ; ne vom intēlni cāt de curēnd. (Es.)

SCENA V.

JOLDEA singur.

A fi Domn Moldovii ! O ! la atāta mārrire nu me așteptam. Trebue sè fii Domn și voi scii sè fac mai bine decāt alții. Dar ore acestia cari imi spuserā veste, nu sânt niște 'nșelātōri ? Și decā ar fi, oștirea in a cui mână este : intr'a mea sèu intr'a lor ? Cuteze a se jucā cu mine !... Dar ore ceea ce fac eu, fac bine ? Sè las pe domnul meu ; pe Stefan, care a putut fi rēu cu totā lumea, numai cu mine nu ? El care-mi dā cu atāta bunāvoință pe sora in cāsātōrie ! Ce hotārrire aș putē luā ?... Dar decā aș da pe acești uneltitori in ghiarele lui Stefan vodā ! ? Acii trebue gândire ! Cantarul până acum trage tot d'o parte și d'alta. Vom vedē. (Cortina se lasā.)

TABLOUL VIII.

(O camerā la palat.)

SCENA I.

COSMA și ION.

COSTIN : A dracului muere ! N'o scoți din minte și pace. Ori ce țici, ori ce faci, de gēba sânt tōte.

ION : Dar despre ce femeie este vorba ?

COSMA : He ! despre Caterina, sora lui Moțoc, a- ceea pe care o iubesc Măria Sa și al cārei logodnic o sè fie dat jertfā coțofenelor cāt mai curēnd.

ION : Ha de da, mi-aduc aminte.

COSMA : Bine cā-ți mai aduci aminte. Ești tot dus pe gânduri. Nici nu scii ce se mai petrece prin lume. Nu-ți mai dā nimeni de urmā, pāzesci palatul cu praștia.

ION : Și are sè-l omōre pe acel nenorocit ?

COSMA : Dór n'o fi Măria Sa guguman ca sè-l erte.

ION : Și n'o sè-l erte nici de cum ?

COSMA : A mai ertat Stefan vodā pe cineva ?

ION : Bietul om ! Și n'a mijlocit nimeni ca sè-l scape ?

COSMA : Tocmai asta e vorba. Decā ar putē cineva ca sè-l scape, este numai duduca. Ea de se va rugā de Măria Sa, pōte.

ION : Alt mijloc nu e ?

COSMA : Nici unul. Afar numai decā vodā nu ș-o fi schimbat nāravul.

ION : Pēcat sè mōrā așā de tinēr !

COSMA : Milos om, mai ești și tu. Dar ce ne pasā noue ?

ION : Ori cum, dar de ce sè mōrā fără vreme ?

COSMA : Écā na ! Nu te i apucā tu sè-l scapi ?

ION : N'avē grige, cā decā aș putē, aș face.

COSMA : Mai bine veđi-ți de sārācie, vere, și lasā omul sè mōrā sánētos ! O fi sciiind Măria Sa ce face ; își are socotelile sale. Unde s'au dus atāția boeri, mai ducā-se āncā unul și cei mulți nainte ! Decā am sta sè ne bocim noi pentru tot care mōre, apoi atunci n'am mai avē nici o țic de veselie. Eu, veđi tu, am altā fire ; nu prè me tulbur fie-cum. Imi merg mie treburile bine, inchid ochii și nu voi sè sciu. In lumea asta numai așā poți s'o duci, cāci altminteri, in fie-care țic cānd te scoli, in loc sè te inchini, ar trebui sè blāstēmi diua care vine.

ION : Se pōte sè fie, și cum țici tu.

COSMA : Aud pe Măria Sa venind. Ai face bine sè me lasi singur. Voi sè-i spun, cā n'am izbutit nimic cu duduca Caterina.

ION : Me duc. Dā-ți raportul in bunā pace ! (Ese. Stefan intrā.)

SCENA II.

STEFAN și COSMA.

STEFAN : Ce mi-ai făcut ? Ai vedut-o ?

COSMA : Am vedut-o.

STEFAN : I-ai vorbit ?

COSMA : I-am vorbit.

STEFAN : Este vr'o nādejde ?

COSMA : Acii nu sciu ce sè respund.

STEFAN : N'ai făcut nici o ispravā. Ești un guguman. N'ai scuit cum sè vorbesci. Ai perdut meșteșugire limbei. Și cānd ? Tocmai acum. Pēcat ! Te-ai in-necat ca țiganul la margine. Ți place cu porecla de iscusit ce ți-o dam altā-datā ; sè o inlocuesc cu ceea de nimernic. Te mai poți fālī, cā slugesci pe Stefan vodā ?

COSMA : Oh ! Măria Ta, mai bine m'ar inghiți iadul, decāt sè aud tōte acestea !

STEFAN : Ce o sè-ți fac, decā nu scii sè te porți ? !

COSMA : Prè nālțate Dōmne, decā m'ai ascultā, pōte cā mi-ai da dreptate.

STEFAN : Sè vedem ! I-ai spus, cā o vorbā a ei prețuesce in acésta impregiurare mai mult decāt vorbele ce aru da tōte glășurile moldovene ?

COSMA : I-am spus și mai mult āncā.

STEFAN: I ai spus, că voința mea acum atârnă numai de voința ei?

COSMA: I-am spus mai mult decât atâta chiar.

STEFAN: I-ai arătat ce va să zică a vedea perind pe acela pe care crede că-l iubesc?

COSMA: I-am arătat și mai infiorător.

STEFAN: Ai mai adaus pe lângă toate acestea, câtă fericire este pentru o femeie a fi iubită de Domnul Moldovii?

COSMA: Acăsta mai mult decât toate.

STEFAN: Nu cred să fii uitat a-i spune primejdia în care se aruncă ea, pe fratele seu și tot nămul seu.

COSMA: Toate, toate, i-am spus toate. Nimic n'am pierdut din vedere.

STEFAN: Și cu toate acestea nu se poate?

COSMA: Nu se poate.

STEFAN: Ciudat!

COSMA: Măria Ta! Multe femei am văzut, dar ca și această... deu par că nu este ca toate celelele. M'am speriat de atâta îndărătnicie. Și uite, par că mi-ar veni mai lesne să cred, că va vorbi acest lemn, decât a îndupleca pe acea femeie. Aveam credința, că făgăduela și frica sînt două pedici, prin cari o femeie nu se poate să nu cadă; dar acum mai imi vine să cred că se găsesc și de acele, cari nu cad nici odată.

STEFAN: Creși tu această? Mie nu-mi vine să cred. Și te-ai desnădejduit, nenorocitul; dar nu știi, că o biruință este cu atât mai mare, cu cât învingi un inamic mai puternic? În sfârșit dăna ce răspundea?

COSMA: Răspuns hotărîtor: „Nu!” Plîngea și blăstema.

STEFAN: Și pe cine blăstema?

COSMA: He, pe cine?

STEFAN: Pe mine, negreșit. A! plînsul și blăstema, două arme foarte nevătămătoare și cari totdeauna cauzează reu tot acelor cari le întrebunțază.

COSMA: Până în cele din urmă a dis, că decă va peri iubitul ei, vă știți să pieră și ea.

STEFAN: Ce spui? Veși d'acăsta mi-ar pără reu. Dar vorbă să fie! Asemenea exemple n'a vădută Sucăva de mult. Femeia dăce multe la necas și trecându-i, face puține. Caterina își va luă sēmă și nu va face ceea ce dăce. Uitarea și lacrimile sînt două izvoare în care se năcă trecutul. I-l va vedea perind, va da un țipet și sufletul se va ușoră de durere. Acest lăc este mai mult al femeilor... Auși! să mōră, nu va fi nebună. Va fi fost altă-dată timpuri când omul muriă pentru o credință, pentru dragoste, pentru prietenie; dar ași lumea s'a deșteptat și nu mai comite asemenea neroșii. Vine Rocsandra! Cine o mai aduce și pe asta aci?

COSMA: Me retrag. Ce mai poruncesci, Dōmne?

STEFAN: Fă și tu ce te vei mai pricepe. (Cosma se. Intră Rocsandra.)

SCENA III.

STEFAN și ROCSANDRA.

STEFAN: Imi mulțămesci, nu este așa, scumpa mea soră, că m'am gândit și la fericirea ta?

ROCSANDRA: Din adăncul inimii, Măria Ta.

STEFAN: Socotiai, că te-am uitat. Am eu grige de toți.

ROCSANDRA: Dumneșeu să ve dăruiescă ășile fericite!

STEFAN: Acum nu vei mai fi supărată pe mine?

ROCSANDRA: N'am fost nici odată, căci șciam eu că fratele meu imi voescă tot binele.

STEFAN: Ce să faci, draga mea? Nevoile domniei, grigile ce me muncesc ca să fac binele și fericirea Moldovii; tēma din afară și tēma din năuntru: me lac adese ori ca să-mi uit datoriată cătră familia mea.

D'ai ști cât de greu este a fi Domn! Totdeuna în mijlocul unor boeri, gata a face uneltiri și intrige; totdeuna amenințat dela hotare de Moldovenii pribegi și de alți dușmani străini: me face să nu gust repausul ce-l gustă acela care dōrme în uliță ori în mijlocul câmpiei.

ROCSANDRA: Să fii sănătos!

STEFAN: De asta-dată însă vom face un chef, vom face o nuntă măreță, așa după cum se cade fiicei marelui Petru vodă. Joldea este un băiat cum se cade, el te va face fericit și va fi totdeodată și spriginul domniei mele. Nici nu cred să doresci mai mult d'atata.

ROCSANDRA: Nimic. Este pră mult pentru mine. Fericirea Măriei Tale este și a mea.

STEFAN: Și prin urmare fericirea ta este ca și a mea.

ROCSANDRA: Și pe lângă toate, dec' aș îndreznă să-ți fac o rugăciune...

STEFAN: Decă va fi posibilă.

ROCSANDRA: Fōrte posibilă, numai să voesci.

STEFAN: Cere și te voi ascultă!

ROCSANDRA: Măria Ta! Știi cât de bine este a fi cineva ertător! Cât de mare este un stăpănitōr a cruță pe un om chiar atunci când el ar fi vinovat. Condamnatul se rōgă lui Dumneșeu pentru dēnsul, poporul îl binecuvintēză și următorii i dau numirea de „mare” și de „sânt”... Se află închis din porunca domnēscă un nefericit și tocmai acum cu prilegiul căsătoriei mele, vīu ca să aduc cea mai adăncă rugăciune ca să-l erti, să-i dăruiesci lumina sântului sōre, ca să se pōtă și el bucură din acăsta și fericit!

STEFAN: Hm! acăsta e cam greu.

ROCSANDRA: Ascultă glasul aceleia pe care o numesci surora Măriei Tale!

STEFAN: Nu pot! Este uneltitor împotriva domniei.

ROCSANDRA: Dar nu te gāndesci, este și el tocmai în aceeaș stare în care me află și eu. Logodit și el ca și mine, așleptă cēsul când Dumneșeu prin glasul santei legi să-i îndeplinescă o dorință de mult căutată.

STEFAN: Acesta nu este un cuvēt. Nu te pot ascultă. Strici vorbele înzēdar. Nu știu la care popor în vechime eră obiceiul a se aduce jertfe la ășile mari, nu numai vite, ci și ōmeni. De ășia munții tale voi aduce naintea lui Dumneșeu jertfă omenēscă. Acăsta voi și acăsta voi face. Blăstema-me tu, să me blăsteme Moldova, să me blăsteme lumea întregă: dar nu voi a ertă pe aceia cari imi fac reu.

ROCSANDRA: Vai! ce crușime!

STEFAN: Crușime? Numesc-o cum vrei!

ROCSANDRA: Faci reu, Dōmne; săvērșesci o faptă neomenēscă.

STEFAN: Ia lasă; mai bine gāndesc-te la ceea ce ai tu de făcut. Nu mai purtă grigea altora! Fii femeie cu minte! Pune mai puțină fere în limba ta. A ceea ce stăpănul Moldovii a făcut, el pōte să și strice. Cântăresce-ți bine vorbele, nesocotito; să nu prefaci în ură dragostea ce ț-am arătat-o! (Intră Trifan.)

SCENA IV.

Cei de sus și TRIFAN.

STEFAN: Bine c'ai venit, hatmane!

TRIFAN: La porunca Măriei Tale, Dōmne.

STEFAN: Ce se mai aude prin acele mii de guri, cari formēză aceea ce se numescă popor? Moldova este linișcită?

TRIFAN: Linișcită, Măria Ta, după cum este marea când nu bate vântul. Er cât despre cele ce se pot

auđi, nu este nimic ce ar fi vătămător domnescului scaun.

STEFAN: Așă e bine, așă imi place, așă doresc să fie.

TRIFAN: Țera a dat totdeuna doveđi de supunere domnilor sei.

STEFAN: Când a dat, când n'a dat. Nu voesc să știu de ceea ce a fost altă-dată; ce me interesează, este ȃia de astăđi, din care se nasce timpul ce urmăză.

TRIFAN: Căt pentru ȃia d'acum, poți gustă somnul linișcit, Pré nălțate! Ceea ce va fi, este necunoscut. Ori ce se va întâmplă însă, ai incredere că sfetnicii Măriei Tale vor fi la postul lor.

STEFAN: Da, da! se cade, este și drept, căci altminteri ar fi lucru neînțeles ca să-mi mânânce pânea de pomenă. Bine, voinicile Trifan, in tine am avut totdeuna multă nădejde. Slugind pe Domnul țării, slugesci ȃnsași țera.

TRIFAN: Me mângăi și totdeodată me fălesc de a fi aceea ce ȃci, Dómne. Al doile stăpân, după Dumneȃu am pe voivoda Moldovii.

STEFAN: Ha! Eram să uit. Cătă să sfărșim odată; cată să sfărșim.

TRIFAN: Să sfărșim? Ce? Măria Ta!

STEFAN: Mi s'a amărit sufletul și mi s'a timpit auđul ascultând acelaș nume. Me rușinez a fi o jucărie a voinței ómenilor. Este vorba de acela, pe care ghiarele morții il așteptă. M'ai priceput, hatmane? Este vorba despre acel uneltitor, de acel obiect ce ațită nențetat ura mea. Puternicul care nu-și resbună, este un nerod.

TRIFAN cu indurare: Măria Ta!

STEFAN: Trifane, ce vrei să ȃci?

TRIFAN: Nimic... Vream să ȃc... nimic... Ordonă și me voi supune!

STEFAN: Ordon ca mâne mai nainte de ce sórele va fi făcut a treia parte din calea unei ȃile, resbunarea mea să fie împăcată!

TRIFAN: Așă va fi.

STEFAN: Moldova și-are găde; să nu-l plătască de géba; să nu-l lase a-și uită meseria! La acesta nu v'ați gândit numai, a trebuit să me gândesc tot eu.

TRIFAN: Costin mâne va încetă d'a mai fi.

STEFAN: Veđi așă. Colo in mijlocul tégului, in piața mare; voesc să am plăcerea a privi și eu prin fereștile palatului.

TRIFAN: Va fi intocmai.

STEFAN: Hatmane, să nu fie altfel, căci respunđi cu capul teu! (*Joldea intră.*)

SCENA V.

Cei de sus și JOLDEA.

STEFAN: Bun venit Joldea! Dumneȃu te-a adus!

JOLDEA: Pré supusă și credinciosă slugă, Măria Ta!

STEFAN: Nu cumva vfi, scumpul meu cumnat, ca să-mi vorbesci și tu de acel Costin? Atăta mi-ar mai trebui.

JOLDEA: Nu... nu... Dómne... Alt ceva.

STEFAN: Aceștia mi-au impuiat urechile tot cērându-i ertarea. Știu eu de unde vin tóte acestea. Moțoc umblă cu intrigile, dar voi găsi ac și de cogiocol lui.

JOLDEA: Aș fi putut și eu să ȃc ceva despre Costin, dar acum nu voi să ve mai supăr. Fă cu dēnsul ceea ce socotesci! Am altele de vorbit cu Măria Ta, decă nu acum, vom găsi un alt timp mai nimerit.

STEFAN: E destul de nimerit timpul și acum. Vino!... Hatmane, anc'odată, nu-ți pune vieța in joc! Vei face ceea ce ț-am ȃis! (*Stefan și Joldea es.*)

SCENA VI.

ROCSANDRA și TRIFAN.

ROCSANDRA: Cu tóte că este fratele meu, dai nu me șfiesc de a ȃce, că este cel mai cumplit tirar ce a dat lumea pân'acum. Nu putem găsi, hatmane, nici un mijloc ca să-l scăpăm?

TRIFAN: Nici unul, afar de acela de a me da eu singur jertfă. Ai fost de față la amenințarea ce mi-a făcut. Ce încercare amu puté face? Fie-care om ține mai mult la vieța sa, decăt la a altuia. Ori ce bine aș vré să fac lui Costin, este o primejdie pentru mine.

ROCSANDRA: Așă dar va perí.

TRIFAN: Din porunca domnéscă, Costin Trotușan, fiul lui... mâne va fi ucis in mijlocul Sucevei. Nu sânt vinovat, eu indeplinesc ordinul acelaia care este mai sus decăt mine.

ROCSANDRA: Oh! sērmană Moldovă! Petre Rareș! Petre Rareș! Unde ești ca să veđi cine sânt fiii tei? Urgia lui Dumneȃu a căđut peste némul teu... Te plâng, Stefan vodă, și cu destulă părere de reu; dar témă mi-i, că n'o să sfărșesci tu bine. (*Cortina cade.*)

Finele actului III.

(Va urmă.)

N. V. Scurtescu.

Suspine de tómnă.

ȃđi frunță ofilită
De-al tómnai rece vĕnt,
Așă precum cad vecnic
Speranțele 'n mormĕnt!

Treci vĕntule tirane
Prin frunđe și prin flori.
Cum au trecut prin pĕptu-mi
Furtuni adesea-ori!

Respunde vecnic echo
L'a vĕntului suflare,
Ca inima-mi zdrobită —
Durerii — prin oftare!

Ascundeți nouri negri
Incântătore stele,
Ca nouri 'ntristării
Ilusiile mele!

Cădeți lacrimi din ceriuri
Pe frunđele de tei,
Cum au trecut șiróie
Ades prin ochii mei!

Ioan N. Roman.

Timpurile ghiătóse și diluviul.*

Mare ești Dómne și minunate sânt lucrurile tale!...

Sofronie patriarhul Ierusalimului.

I.

Sub timpuri ghiătóse înțelegem o periođă de timp, in decursul căreia partea cea mai mare din emisfera

* Conferință literară ținută la Arad in sala cea mare a institutului pedagogico-teologic in 7 nov. n. a. c.

Mignon.

nordică, respective sudică, este acoperită cu gheață seu inundată cu apă.

Acésta problemă pré interesantă a devenit obiect de predilecțiune pentru specialisti de renume european; dar multe talente escelente au trebuit să se mulțumescă numai cu încercarea de a se fi ocupat de densa. Matematicul frances Adhémar este bărbatul, carele mai întâiu a obținut succes verosimil intru esplicarea problemei din cestiune, luându-și de basă precesiunea ecuinocțiilor și nutațiunea ossiei pământului. Sciut este adecă, că ecuinocțiile nu sânt puncte fixe, ci se mișcă in direcțiune contrarie cu mișcarea pământului, adecă dela ost spre vest, percurgând in fie-care an cale de 50.1 secunde; deci pentru ca ecuinocțiul de primăveră să ajungă érași in acelaș loc din univers, de unde a plecat, are trebuință de un timp de 26868 ani de ai noștri, și acest interval se numesce *an platonice*, ér mișcarea ecuinocțiului *precesiune* seu *propășire*. Sciut este apoi și aceea, că pământul nostru séménă cu un glob turtit, apoi că emisfera sudică are mai puțină massă de cât cea nordică și că drept aceea gravitațiunea sórelui se nisuesce continuu a indreptă ossia pământului, ca să stee perpendicular spre ecliptică; de aici ossia pământului trebuie să percurgă cu capetele sale niște cercuri in giurul polilor, și mișcarea acésta se numesce *nutațiunea ossiei pământului*.

Adhémar calculând anul platonice, ia in considerațiune precesiunea ecuinocțiilor și nutațiunea ossiei pământului, ba! nu lasă din vedere influința ce o are atracțiunea lunei asupra pământului, și din tóte aceste află, că anul platonice durează numai 21500 de ani, — calcul rotund 21000 ani de ai noștri.

Savantul matematic frances, considerând, că in perioada de 21000 ani pământul nostru are primăveră și véră odată in periheliu și altă-dată in apheliu, afirmă că din acest adevér se pot esplică timpurile ghiățose, de óre-ce aflându-se pământul in periheliu se încăldește mai tare, de cât când se află in afeliu. Dar acésta causă nu ajunge, pentru ca să putem esplică dintr'énsa timpurile ghiățose, de óre-ce aflându-se pământul in periheliu, cu cât se încăldește, mai tare primăveră și véră, cu atât se recesce mai tare tómnă și érna și din contra; așa dară efectele colorice se compensază anual-minte.

De óre-ce insé primăveră și véră la olaltă luate au durată deosebită de ceea a tómnăi cu a iernei, de aici se nasce o diferință, care insé e mai neînsemnată de cât ca dintr'énsa să ni putem esplică fundamental timpurile ghiățose.

Esistă o altă causă mult mai efectivă, care fiind împreunată cu alui Adhémar, ni ușurază fórté deslegarea problemei. Profesorul Möllinger întrebuintând calculii lui Adhémar, dice, că sorirea (insolațiunea) in decursul anului nu este egală pentru amândoué emisferele; seu vorbind mai precis, aflându-se pământul in periheliu, emisfera nordică este mai puțin espusă la rađe solarie pe timpul primăverei și al verei, de cât pe timpul tómnăi și al iernei, și vice-versa când se află pământul in apheliu.

Spre ilustrare fte-ni permis a ne servi de figura alăturată!

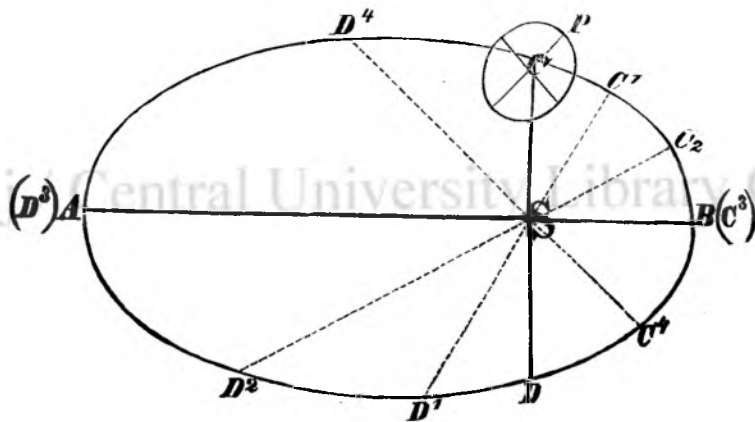
Pământul percurge in giurul sórelui in tot anul o cale eliptică; intr'un focalar al acestei elipse se află sórele *S*. Linia *AB* se numesce ossia apsidelor și împărtesce elipsa in doué părți egali. Decă ducem acum prin *S* perpendicular spre *AB* linia *CD*. atunci avem 4 puncte *A, D, B, C* și aceste representéză locurile in care se află pământul la inceputul anutimpurilor, de cumva aflându-se pământul in *A* ossia sa zace chiar in planul, ce ni-l cugetăm prin linia *AB* situat perpendicular spre planul elipsei. Decă ossia pământului se inclină spre planul orbitei sale așa, ca polul nordic *P* să nisuescă spre *B*, atunci *C* este punctul, in carele se află pământul pe timpul ecuinocțiului de primăveră, *A* ni arétă inceputul verei, *D* al tómnăi și *B* al iernei. Așa dară mișcându-se pământul dela *C* până la *A*, emisfera nordică are primăveră; mișcându-se dela *A* până la *D* are emisfera nordică véră; dela *D* până la *B* tómnă și in fine dela *B* până la *C* érna; din contra pentru emisfera sudică. *C* și *D* se numesc puncte ecuinocțiali.

Percurgând pământul calea dela *C* peste *A* până la *D*, polul nordic se află neintrerupt in radiele solarie, și incepând dela ecuator spre poli ziua este tot mai lungă. ér nóptea tot mai scurtă. Percurgând insé pământul calea dela *D* peste *B*, până la *C*, polul nordic se află tot in umbră și éraš incepând dela ecuator spre poli nóptile sânt tot mai lungi. Așa dară pentru emisfera nordică primăveră și véră e sorirea mai mare, ér tómnă și érna umbrirea. Pe emisfera sudică se întâmplă contrariul.

Decă tómnă cu érna la olaltă luate ar dură cât primăveră și véră, atunci efectele s'ar nimici. Consi-

derând insé figura, ne convingem, că drumul *CAD* este mai lung de cât *DBC*, prin urmare mai lung trebuie să fie și timpul, de care are trebuință pământul ca să percurgă calea dela *C* peste *A* până la *D*, de cât ca să percurgă calea dela *D* peste *B* până la *C*. De aici urméză, că amintitele doué perioade anuale sânt neegali; prin urmare emisfera nordică are un plus de sorire anuală, ér cea sudică un plus de umbrire anuală. Plusurile aceste se sumiséză pe amândoué emisferele din an in an și rezultatul e, că emisfera nordică incepând dela ecuator spre poli se încăldește tot mai tare, și cea sudică din contra. Ce e mai mult! Tómnă și érna se întâmplă, când pământul se află in regiunea periheliului, ér primăveră și véră când petrece pământul in regiunea apheliului; deci încă și prin acésta se mai măresce căldura emisferei nordice, respective recirea celei sudice.

Din încălđirea pré tare a emisferei nordice urméză, că aici se topesce tot mai multă gheață și apa aburesce in mod considerabil; fiind aburii mai calđi, de cât cei puținii de pe emisfera sudică, se nasce un curent de aburi dela nord spre sud, și aburii adunându-se pe emisfera sudică — in regiune mai rece — se prefac in apă, ér acésta in sloi poterici de ghiăț. Apa trecând pe emisfera sudică, nu se mai póte întórce pe cea nordică prin atare curs marin, căci este prefăcută

în gheață. Prin acesta se schimbă și centrul de greutate al pământului și astfel emisfera sudică devine acoperită cu gheață, respective cu apă.

Și dacă esaminăm pământul după starea sa actuală, aflăm, că navigatorii pot înainta spre nord până la 83° și 84° lățime geografică, dar spre sud numai până la 73° și 74° ; așa dară pe emisfera sudică ajunge gheața cu 10° mai afund spre ecuator, de cât pe cea nordică; de asemenea și cantitatea apei este mult mai considerabilă acolo, de cât pe emisfera nordică. Causa acestor rezultate trebuie să fie dară plusul de sorire pe emisfera nordică; și cumcă plusul acesta există, ni arătă ori-ce calendariu.

Primăvera în anul acesta s'a început la 8 martie 11 ore 55 minute seara, ér toamna în 11 septembrie la 10 ore 37 minute dimineața. De aici primăvera și véra la olaltă luate au durat cu mai mult de 7-5 zile mai îndelungat de cât cum va dură toamna cu érna la olaltă. Și acesta însemnează, că polul nordic a fost cu 7-5 zile mai îndelungat în radii solari, de cât cum este cel sudic; sorirea acesta s'ar sumisă din an în an, decât împregiurările ar rămâne aceleși. În faptă însă acesta nu se întâmplă, căci ecuinocțiul de primăveră nu rămâne perpetuu în C , ci se mișcă în tot anul către B , adică dela stânga spre dreapta, așa că după un timp anumit vom avé ecuinocțiul în C^1 , apoi în C^2 , după aceea în C^3 , adică în B , o schimbare acesta, care se numește precesiunea séu propășirea lui. Va să dică, ecuinocțiul se întâmplă din an în an mai de timpuriu, de cât cum s'ar întâmplă, decât C ar rămâne punct fix. Timpul în carele percurge C calea peste B , D , A până éráș la C , sé dicem cu Adhémár, că numeră 21000 ani tropici. Dóră nici nu va fi necesariu a aminti, că mișcându-se C spre B , deodată propășește și D spre D^1 , D^2 , D^3 etc.

Privind la figură, ne convingem, că schimbându-se pozițiunea ecuinocțiilor, trebuie să se schimbe pe ambele emisfere și raportul dintre sorire și umbrire. Spre exemplu venind C în C^2 , așa dară D în D^2 , vedem că arecul D^2BC^2 este mai lung de cât DBC . Acesta însemnează, că mutându-se ecuinocțiul din C în C^2 primăvera și véra sunt mai scurte, de cât când a fost ecuinocțiul în C , și din contra pentru emisfera sudică. Ajungând în fine ecuinocțiul de primăveră în B și cel de toamnă în A , atunci améndoué emisferéle au sorire și umbrire egală.

Trecând ecuinocțiul de primăveră peste B către D , atunci emisfera nordică devine mai puțin sorită de cât cea sudică, până când ajungând C în D și D în C emisfera sudică are maximul de sorire, ér cea nordică maximul de umbrire, séu pe cea sudică și-ajunge căldura maximul, ér pe cea nordică din contra. Trecând acum C peste D către A , ér D din C spre B , raportul dintre sorire și umbrire séu căldură și frig se schimbă de nou, până când aflându-se C în A și D în B pe ambele emisfere sorirea este egală cu umbrirea séu căldura cu frigul. De aici în colo éráș devine emisfera nordică mai mult sorită, deci și încălțită, până când apoi ajungând C de unde a plecat mai înainte cu 21000 ani, emisfera nordică devine în maxim de sorire și căldură.

Având în vedere numai emisfera nordică, până când înainteză ecuinocțiul de primăveră dela A spre C , sorirea și încălțirea ei devine tot mai mare și în C și-ajunge maximul; trecând ecuinocțiul numit dela C spre B , pe aceeaș emisferă scade atât sorirea, cât și încălțirea, și ajungând acél ecuinocțiu în B , sorirea și încălțirea este egală cu a emisferei sudice. De aici în colo preponderéză umbrirea și recéla, și când a ajuns ecuinocțiul de primăveră în D , atunci pe emisfera nordică este maximul de umbrire și maximul de recéla.

De aici în colo éráș crește pe incetul atât sorirea, cât și încălțirea, și când a ajuns ecuinocțiul de primăveră în A , éráș au ambele emisfere sorire și umbrire, séu căldură și recéla uniformă.

Sé ne cugetăm pe A ca punct de mánecare pentru ecuinocțiul de primăveră și sé împărțim elipsa în doué părți egali ACB și BDA , atunci și perioada de 21000 ani se póte împărți în doué de câte 10500 ani. În fie-care jumétate de aceste pentru ambele emisfere plusul séu minusul respectiv de sorire se sumisează și în privința căldurei produce efecte proporționali. De óre-ce efectele aceste însemnează pentru o emisferă, începând dela poli spre ecuator, înghiățare și inundare, și din contra pentru cealaltă emisferă, de aceea se póte dice, că, din perioada de 21000 ani, 10500 favoresc sorirea și încălțirea, ér cealaltă 10500 umbrirea și frigul; și apoi, de óre-ce plusul de umbrire însemnează înghiățare, de aceea perioada umbririi se numește cu drept cuvânt *periodă ghiățosă*, și prin urmare din aceste putem înțelege cum se nasc, și ce sânt *timpurile ghiățose*?

T. Ceontea.

Studii limbistice.

— O sută de etimologii revindecate. —

(Urmare.)

92) *Cioc, ciocni, ciocan, ciocăni, ciocănitóre, ciocnitóre, ciocoiu*. Cuvéntul „cioc“ însemnează în concepțiune principală: a) bot, plisc, cloțiu de pasere; rostrum lat.; bec fr.; schnabel germ.; în graiul bănățenesc se numește și „cioc“; d. e. pasere galbénă în cioc, reu mi-ai cântat de noroc; b) sunetul care se produce când paserile (ciocnitórele) lovesc cu ciocul în arbori; sonus, quem aves (picus) cum rostro arbores pulsandos producunt lat.; son, que les oiseaux produisent en frappant les arbres avec leur bec fr.; laut, welchen die vögel (spechte) durch picken mit dem schnabel auf den bäumen hervorbringen germ., d. e. ciocnitórele séu ciocănitórele fac cioc! cioc! când dau în scórția arborilor căutând de mánecare; c) sunetul care se produce când se lovesc doué corpuri tari; sonus, quid producitur quando duo corpora dura collidunt lat.; son, que produisent deux corps durs en se frappant fr.; laut, welchen zwei harte körper wenn sie zusammenstossen hervorbringen germ.; d. e. copiii când se ciocnesc cu óuele la Paști fac cioc! cioc!; toți ómenii dela ospéțiu când la orația lui Petru se ciocniră cu păharele, facură de odată: cioc!; auđii la ușă că bate cineva: cioc! cioc! apoi în înțeles figurat: muerea este cuc de nópțe, astăđi face cioc! máné cioc! până te aduce (pe bărbat) la loc.

„Ciocni“ este verbul dela „cioc“ și însemnează: rostro pulsare, ferire; collidere, pulsare, frequenter icere lat.; picoter, choquer, heurter fr.; picken, treffen, klopfen, anklöpfen germ. Cuvéntul „ciocan“ însemnează: malleus lat.; marteau fr.; hammer germ. Verbul „ciocăni“ se derivéză dela „ciocan“ și însemnează: malleo tundere lat.; marțeler fr.; hammern germ.

Cuvéntul „ciocănitóre“ séu „ciocnitóre“ (în graiul bănățenesc este generală forma din urmă) însemnează: ori și ce pasere care bate cu ciocul seu în scórția arborilor căutându-și astfel de mánecare, producând sunetul „cioc“; este: picus lat.; pic fr.; specht, baumhacker germ. Cuvéntul „ciocoiu“, judecând de după istoria și etimologia cuvéntului, însemnează în concepțiune principală: un boerașiu, un subboeriu, un om care stă în serviciu la boeri, care administreză séu ține în a-

rendă bunurile boerilor, care este altmintrele îmbrăcat de cât țeranii, adecă este îmbrăcat mai vârtos în vestiminte albastre, care nu a învățat și nu exercităză nici o meserie. el își caută traiul vieții fără labore prin a-supriri, răpiri, belituri și înșelătorii, mai vârtos din spinarea țeranilor, care față cu stăpânii este lingușitoriu, servil și mișel, ără față cu supușii sei este crudel, desprețuitoriu, fără milă, și fără omenie, asupraindu-i și despoindu-i.

DI Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slaves etc. pag. 53—55 nu cunoșce cuvântul „cioc” cu al treile înțeles de sub c), adecă cu semnificațiunea de: sunet care se produce când se lovesc două corpuri tari; din care cauză și desparte dlui substantivul „cioc” (rostrum) de verbul „ciocni” (rostru pulsare), derivând substantivul „cioc” dela polac. „dziob”, „dziub”, dela boem. „djob” cari au semnificațiunea de „cioc”: rostrum, a cuvântului românesc (rusesc. „zobŭ”: gușa, și paleoslov. „zobati”: a mânca, nu pot fi trase aci în combinațiune, căci au alt înțeles logic), ără verbul „ciocni” dela rusesc. „cokati” (cet. cîocati) și „coknuti” (cet. cîocnuti): trinquer, choquer fr.; anstossen mit den gläsern germ.; dlui combinăză la verbul „ciocni” și pe franc. „choc”: stoss germ., choquer: stossen germ., pe span. „choque” (cet. cîoque): stoss germ., împreună cu pe ital. „ciocco”: billot, homme stupide, fr.; klotz, tölpel germ., care cuvânt italianesc însă având alt înțeles logic, nu pôte fi tras aci în combinațiune.

Dar aceste etimologii a dlui Cihac sînt neintemiate, pentru că polac. „dziob” și „dziub”, apoi boem. „djob” după regulile morfologice și fonologice nu pot fi de una și aceeași rădăcină cu „cioc” (rostrum) românesc de ôre-ce trecerea lui „dz” în „ci” și a lui „b” în „c” este nejustificaveră; ără „cokati” (cîocati) și „coknuti” (cîocnuti) rusesc este neologism imprumutat din limba francesă (choquer) seu din limba română; alții cred a fi o onomatopeică omogenă desvoltare în amândouă limbele.

(Va urmă.)

Simeon Manguica.

Cântece populare.

— Din Ardel. —

I.

Dragă mi-i cărarea 'n gruiu,
Flóre de gutuiu,
Dar n'am pentru cini s'o suiu,
Flóre de gutuiu.
C'o suiam pentru badea,
Flóre ca nalba,
Dar l'a luat vèruța,
Flóre ca nalba.
Și mi-i vèră și vecină.
Flori de mătăcină,
Și mi-i vèră ca ș-o sor,
Flóre din ocol,
Și mi-i vèră ca ș-o cruce,
Flóre de măr dulce.

Me sculai de diminetă,
Flori de ərbă crêtă,
Și-mi luai pușcuța 'n brațe,
Flori de ərbă crêtă,
Și me dusei în grădină,
Flori de mătăcină.

Găsi mândra adormită,
Flóre de răchită.
Aș sculă-o, nu-me 'ndur,
Flóre de d'alun,
Acuma-i somnul mai bun,
Flóre de d'alun,
Ș-acuma-i somnul mai dulce,
Flóre de măr dulce.

II.

Gura mea din ce-i făcută?
— Dintr'un măr și dintr'o tartă;
Dar gura badiței ără?
— Dintr'un măr și dintr'o pèră,
Nici nu-i dulce, nici amară.

III.

Mărită-te, mândra mea,
După mine nu sedé.
Un trage nădejdea mea!
Că nădejdea dela mine,
Ca și umbra dela spine,
Când gândesci sè te d'umbresci,
Tot mai tare te soresci.

IV.

Bate Dómne nēmțu 'n drum,
C'a luat ce-a fost mai bun;
Bate Dómne nēmțu 'n cale,
C'a ales ce-a fost mai mare.
Bate Dómne nēmțu 'n față
C'a luat făr de mustetă;
Bate Dómne nēmțu 'n do.
C'a ales ce-a fost frumos.
Ș-au remas batjocurile,
Sè ne pörte jocurile.
Ș-urgile ce-au remas,
Trag colópele pe nas
Și fac la fete nēcăz.

Gr. Sima a lui Ion.

Cugetări despre femei.

Principalul ornament al unei femei este curățenia. (M-me du Duffant.)

Tinerele fete cari își dau inima lor în schimbul unei promisiuni de căsătorie, intimpină riscul de a așteptă indefinit realizarea acestei promisiuni. Când ómenii au obținut totul, nu mai dau nimic; ei nu acordă ceva de cât când li s'a refusat totul. (Ad. Ricard.)

O femeie necurată nu este o femeie, ci un monstru. (R. de la Bretonne.)

Prostituțiunea nu este o crimă, ci un supliciu. (Abatele Constant.)

Înțelepciunea și amorul nu sînt făcute una pentru altul; cu cât amorul crește, înțelepciunea se micșoréză. (La Rochefoucauld.)

Amor! când tu ne ții, putem dice: Adio înțelepciune! (La Fontaine.)

Fetele, pentru pudóre, refuză din gură, ceea ce ele ar voi din fundul inimei, ca sè le forțezi a luă. (Shakespeare.)

Nimic nu e mai comun unei femei de cât a nu voi ca altul sè profite de aceea ce eă refuză ęnsași. (Hamilton.)

Cine iubesc pe muma sa, nu e nici odată înreutătît. (Alfred de Musset.)

S A L O N.

Agata Bârsescu.

Viena 4 decembre.

În zilele negre, în zilele în cari relațiunile noastre naționale-politice sînt acoperite de un vîl neguros, cîte un eveniment îmbucurător îți înveselește inima cuprînsă deja de pesimism și-ți dă tărie pentru a combate drepturile cu noue puteri.

Cine nu va fi vesel, cînd va auzi, că o artistă română a debutat în unul din cele mai mari teatre germane — în Burgteatrul din Viena — și încă cu un strălucit succes!

O stea, dic, o adevărat strălucită stea s'a ivit pe emisfera Melpomeniei, a dramei, — o stea, care de și, deocamdată — își îndeplinește orbita pe scena unui teatru german, sîntem mândrii, noi românii, a o numeră într'ale noastre.

— Dar cine este marea artistă, la care sînt ațintiți mii și mii de ochi, din întreaga lume civilisată și o admiră cu entuziasm? — me vor întrebă amabilele cetitóre.

Este domnișóra : Agata Bârsescu, fiica unui colonel român, rănit la Plevna în rebelul pentru independență și actual comandant la Galați.

Dșóra Bârsescu a terminat numai în august trecut cursul de trei ani la conservatoriul din Viena, luând premiul cel dintîiu la școala de dramă. Abia terminând, fu angajiată la teatrul german (național) din Berlin, unde însă n'apucase să jöce, cînd directorul Burgteatrului din Viena, renumitul Wilbrandt, în călătoria sa prin Germania, pentru cástigarea de noue puteri pentru teatrul curții din Viena, o aflase.

O cunoscută deja din conservatoriu și-și propuse cu ori ce preț a-o cástiga pentru Viena.

Dönsul reuși și dșóra Bârsescu veni la Viena să jöce „als Gast“ în piesele „Hero und Leander“, „Deborah“ etc.

Astfel vineri, în 22 nov., debută în „Hero și Leander“, alui Grillparzer, cu un succes neașteptat. De și eșită, așa dicînd, de pe băncile școlei, fără multă esperință dramatică încă, fără a face mai înainte o școală öre-care, cum de regulă se face pînă a ajunge la un teatru mai mare, dșóra Bârsescu în astfel de împregiurări are un viitor, este un mare talent, un adevărat caracter tragedian, o artistă perfectă și credem că o să devină un geniu pe scena dramatică atît de strălucită.

De o statură mai mult ca de mijloc, ochi bruneți, o privire petrunđetóre, un cap cu frunte deschisă și încungiurat de un pör negru. O voce plină, puternică și flexibilă în întorseturi. Mimica de nu perfectă, dar pré bine formată. În declamațiune ceva melancolic, adevărat caracter dramatic.

O limbă — vorbește corect germanesce — delicată și dulce — ca apa Dimboviței.

Debutanta a fost chemată, cu mari aplause, la actul prim, și extraordinara impresiune odată făcută, a ramas în decursul actelor următóre în deplină permanență.

Ea a jucat pe Hero răpitoriu . . . chiar pré cu mare pasiune, pré sfortat, — fiind deja perfectă pentru role mai mari.

Jocul i e armonice, cu un simțemént adevărat artistic, vivace și pitoresc în gesturi.

„Neue freie Presse“ dice între altele : „Es ist undenkbar, dass das Burgtheater, diese bedeutende Kraft, die schon gegenwärtig höchst erfreulich ist und die schönste Zukunft verspricht, nicht festhalten sollte. Wir glauben fast, es hielte damit sein Glück fest.“ (Nr. 6912 23 nov.)

*

Publicul român din Viena n'a întrelăsat acésta fericită ocaziune de a admiră pe marea artistă română și dimpreună cu tinerimea academică i-a arangiat un banchet. „Primul debut în „Burgtheater“ împreună cu banchet și dans — dice „Wiener Tagblatt“ — este într' adevăr un eveniment rar — chiar așa de rar ca aparița unui talent nou și mare“. O öra după finirea piesei, banchetul se ținu în o sală a hotelului „Goldenen Lamm“.

Doze corfe admirabile de flori, dedicate, una de : „Soc. acad. „România-Jună“ 22/10 nov. 1883“ — alta de : „Tinerimea academică română“ 22/10 nov. 1883“, precum și doue buchete, dela publicul român, înfrumșețiau mēsa.

După îndeplinirea gratulărilor, se începü banchetul. O capelă din musica reg. 31 ne mări veselia în decursul întregii seri.

La mēsa toastele nu lipsiră, căci se redicără din partea mai multor asistenți — la cari dșóra Bârsescu multămi prin câteva cuvinte.

În timpul mesei se cetiră mai multe telegrame trimise din România, dela românii din Brașov, de cei din Sibiu etc.

Entuziasmul eră la culme. După mēsa se improvisară mai multe dansuri. Distinsa noastră artistă eră perfectă în dans ca 'n tragedie, priviri adânc petrunđetóre respândind la toți și cari erau însoțite de sinceră bunătate de inimă și de o mândrie ce sedea atît de bine genului.

Numerul asistenților a fost de vr'o 40, între cari am avut fericirea a salută și câteva dame române ca dnele B. G. Popoviciu, Fogarași, Purcealov, Mani etc.

Cătră 4 öre de deminēță societatea se despărți ducënd cu sine cele mai plăcute suveniruri.

*

Dșóra Agata Bârsescu s'a născut la Bucuresci în 1862, are deci 21 ani. Înainte de a veni la Viena, a jucat de câteva ori pe scena „Teatrului Național“ la Bucuresci. Venind la Viena în 1881, a studiat 3 ani, fără a cunosce la venirea ei aici limba germană. În timpul acestor 3 ani, timp de o mare diligență, și-a însușit astfel acésta limbă — destul de grea pentru un român — încât în august trecut a primit premiul prim, o medalie d'aur. Piesa în care a fost premiată a fost : „Phaedra“ ; se vorbește însă că mai bine dintre tôte iöcă în „Adrienne Lecouvreur“. Asemene a jucat și înaintea reginei României, a cărei favorită se pare că este.

Dșóra Bârsescu a jucat la Viena pînă acum de doue ori, anume în „Des Meeres und der Liebe Wellen“ (Hero und Leander) de Grillparzer și în „Deborah“. De ambele dăți a fost primită cu mari aplause. La „Deborah“ tôte biletele erau vëndute deja cu 3 zile înainte de reprezentațiune.

Duminecă, în 9 dec., are să jöce a treia öra în „Hero și Leander“, căci deja este angajiată la „Burgtheater“ pe timp de 5 ani. După cum am cetit în „Neue freie Presse“, dșóra Bârsescu primesce pentru anul prim 4500 fl., apoi în fie-care an următöriu câte 500 fl. mai mult.

Mercur.

Serisori din Bucovina.

Cernăuți 2 decembre.

(Serata musicală a Societății „Armonia“.)

Intr'a 11/23 novembre Societatea filarmonică din Cernăuți „Armonia“, secțiunea I, arangia în localitățile ei din „Otelul Moldavia“ o serată musicală, cu concursul dōmnelor Isabella de Flondor și Aglaia Droqli și a membrilor ei, dnii Tudor și Ion cav. de Flondor.

Programa acestei serate a fost: Mendelssohn-Bartholdy: trio pentru piano, violină și cello, executată de dōmna Isabella de Flondor, dl Tudor cavalier de Flondor și dl Ion cav. de Flondor; M. Cornea: „Domnița și Robul“ poem, declamat de dna Aglaia Droqli; M. Hauser: „Florea, Visul“, și Kéler Béla: „Fiul pustiei“, soli pentru viole cu acompaniament de piano, de dna Isabella de Flondor și dl Tudor cav. de Flondor; chor, executat de membrii Societății; Pergolese: tre giorni, și Offenbach: „La Mussette“, soli pentru cello cu acompaniament de piano, de dna Isabella de Flondor și dl Ion cav. de Flondor.

Sala Societății eră plină de un public destins și iubitor de musică. În rēndurile dintei eră adunată aristocrația română, cu un buchet de damicele frumoșe. Apoi aflam burghesia română, cu multe frumoșe damicele, dintre cari multe au fost în costum național. O societate mai destinsă nici nu se pōte gândi.

Publicul remase încântat de executarea precisă a programei. Dōmna Droqli declamă poemul „Domnița și Robul“ cu o esactitate de admirat. Unele pasaje din poem o atrase pe terēmul dramatic, și aci a fost executarea declamatōre la culme. Dōmna Droqli e sora poetului eminent român Mihaiu Eminescu, care și-a făcut studiile gimnasiale în Cernăuți.

Esecutările pe piano, pe vioră și violincelo de familia Flondor întrecuseră așteptările publicului român. Dōmna Isabella de Flondor posedă o tehnică mult dezvoltată, ce mai ales se observă în Pergolese: „trei giorni“, și în trio alui Mendelssohn-Bartholdy. Dōmna de Flondor e studentă conservatoriului din Viena și cea mai bună cântăreță din Bucovina. Concursul dōmnei de Flondor la seratele musicale ale „Armoniei“ sūnt dar de privit ca un sprigin important al acestei tinere societăți filarmonice române.

Corul Societății esecută cu precisiune cunoscută piesele sale și publicul român se îndepărtă mulțămīt și plin de speranță, că musica națională română și-a găsit în noua societate „Armonia“ un sprigin tare. Deci e speranță, că musica națională română n'o se fie neglijată în țeră ca până acum.

Dionisiu O. Olinescu.

M i g n o n.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 577. —

Cine nu cunōșce acēsta figură? Țiganca, a cărei origine nu e din popor! Ea formēză deja subiectul unei opere renumite.

Dēnsa scie acēsta și de multe ori, par că mediteză, că ore unde ar fi locul ei, de cumva țigani n'ar fi răpit-o din mânăle părinților?!

Atunci e dusă pe gânduri și fantasia ei sbōră de parte, ér instrumentul ei musical zace lângă dēnsa neatins.

În asemenea moment ni-o înfățișēză desemnătorul în nrl acesta al foii nōstre.

I. H.

Literatura si arte.

O carte nouă de Carmen Sylva. Abia înainte cu trei sēptēmāni scriserăm, că regina Romāniei a publicat un mare volum de poesii originale, și etă că de asta-dată erăș ni se ofere prilegiul d'a putē anunța, că înalta autōre a scos la lumină o carte nouă. Acēsta, ca tōte scrierile sale, a apărut la Berlin, în editura librarului de curte Alesandru Dunker și portă titlul: „Handzeichnungen“ (Desēmături cu mână,) cuprindēnd un-spre-dece schițe și novele în prosă, scrise cu cunoscuta vervă a autōrei lor. Vom face în curēnd cetitorilor nōștri plăcerea d'a traduce din ele pentru „Familia“. Prețul unui esemplar e 5 marce, adecă 3 fl.

Istoria lui Petru Maior. Societatea „Petru Maior“ a tinerimei romāne din Budapesta, cređēndu-se obligată prin numele ce ș-a dat la înființarea sa, a început sē retipărăscă scrierile nemuritorului istoric Petru Maior. Începutul s'a făcut cu: „Istoria pentru începutul Romānilor în Dacia“, din care de mulți ani nu se mai află nici un esemplar. Retipărirea s'a făcut cu litere latine, cu ortografie etimologică, după edițiunea primă edată de ēnsuș autorul în Buda la 1812. Pēcat numai, că tiparul gherlan („Aurora“) n'a fost în stare sē dea acestei cărți o înfășōare mai dēmă. Cartea e dedicată: „Poporului romānesc. Acelui popor, pentru care s'a scris acēsta carte. — Acelui popor care ș-a păstrat cu scumpētatē: numele, limba, datinele și virtuțile sale strămoșesci. Acelui popor, care în decursul atātor secolu furtunoși, căți au trecut peste capul seu, ș-a susținut continuitatea neînteruptă în Dacia, în patria sa nouă“. Apoi urmēză o „Privire peste viața și activitatea literariă a lui Petru Maior“, articol scris după discursul de recepțiune al dlui dr. Al. M. Marienescu în Academia Romānă, publicat în „Familia“. Societatea a voit sē publice și portretul autorului, înse nu l'a putut căpēta, deci reproduce numai descrierea dlui George Barițiu, că adecă Petru Maior a fost de statură mai mare decăt mijlocie, forma capului i eră în proporțiunea corpului, avea față regulată, mai mult brună decăt albinetă, ochi negri, nas cam vulturiu, barbă stufoșă, căutătură impunētoare, în scurt eră om frumos, dar de un temperament coleric. Precum se vede, Societatea Petru Maior ș-a dat tōtă silința spre a presintă publicului romānesc o reproducere cât de prețioșă, de aceea întreprinderea sa merită sē fie acoperită de spriginul publicului. În privința comandelor, atragem atențiunea publicului asupra împărtășirii ce urmēză mai la vale.

Societatea „Petru Maior“ a tinerimei romāne din Budapesta ne trimite următoarea înscințare: Budapesta, 28 nov. 1883. Publicul român va binevoi a-și aduce aminte, că societatea literară „Petru Maior“ a tinerimei romāne s'au înființat din Budapesta, parte din recunoscință cătră fericitul patron, a cărui nume îl portă, parte din considerațiuni materiale, încă în anul 1880 și-a propus a edă, pentru întēia-dată, cu litere latine opul intitulat „Istoria pentru începutul romānilor în Dacia“, de Petru Maior. Greutățile împreunate cu noua ediție nu s'au prevēdūt la început, și astfel realizarea propusului din 1880 s'a amānat pân'acum. Credem că nici acum nu e prē târziu. De altmintrelea, ne grăbim a aduce la cunoscința publică, că opul de mai sus, a eșit de sub tipariu în 2000 de esemplare, dintre cari, deși în anul trecut, ne-am luat voia a apelă la bunăvoința onoratalui public, până acum abiă s'au prenumerat vre-o 600. Cuprinsul cărții este de o valōre neîndoielnică, și o spunem cu plăcere, că esteriorul încă corespunde cuprinsului. Forma-i este oblongă, octav mare, cu 343 de pagine; hărtie albă fină și tipariu cu litere cicero și garmond cetēțe. Prețul unui esemplar le-

gat este 2 fl. 50 cr., ér broşurat 2 fl. Folosul, prin procurarea acestui op, ca şi scopul retipării, este îndoit. Intéiu: cetituri ale ocaziune de a cunoşce în parte, trecutul nómului nostru, respective originea lui; ér societatea noastră ar avé un câştig material, cu ajutorul căruia are de cuget a-şi îmbogăţi biblioteca, care astăzi nu corespunde pe deplin cerinţelor. Incât răspunde cuprinsul istoriei de sub cestiune adevérului real, nu este datorinţa, dar póte nici competenţa noastră sè-o spunem. Atât însè constatám, că ea se póte privi ca o reacţiune la nedreptele ipoteze, susţinute, mai ales, de istoricii germáni Şulter, Engel şi Eder, despre originea românilor. Extreme au fost párerile respectivilor scriitori străini, extreme au trebuit sè fie şi cele opuse. Ori cum ar fi însè: valórea opului este mare pentru ori-care român şi meritá ca sè ocupe loc în biblioteca fie-cáruia, cu deosebire pentru bogăţia de material istoric ce cuprinde. Rădimaţi deci pe valórea opului: de nou ne luám voia a atrage atenţiunea onoratului public asupra lui şi-l rugám sè binevoiescă a-l comandá în dimensiuni cât se póte mai mari. (Comandele au sè se facă de-a dreptul la societate, Budapesta váczy-utca 13) Condiţiunile referitoare la rabate sânt tot cele vechi, adecá la 15 esemplare 1 legat; ér la 10 esempl. 1 broşurat. Deodatá cu acest apel profitám cu plăcere de ocaziunea de a da espresiune mulţámitei noastre acelor stimabili domni colectanţi, cari au avut bunăvoinţa a ne câştigá mai mulţi abonanţi în primávera trecutá. *Dr. Crenicean* preşedinte; *Gerasim Sèrb* secretar.

Domnişóra Teodorini. Pe când teatrul Naţional din Bucureşti, în lipsa de puteri, se aflá în o stare deplorabilá, ér la opera de acolo se angagezá cântáreţe străine, artişttele române atrag în străinătate laudele şi admirárea publicului. Raportáram despre succesul dşórei Carlota Lenz la opera din Nizza, publicám astăzi a neapreciatá interesantá despre debutul esecutiv al dşórei Bársescu în Burgtheater din Viena: aici adáugem, că o altá artistá română, dşóra Teodorini, obţine triúmfuri grandiose în „Teatrul real“ din Madrid. Diarele de acolo laudá cu entusiasm talentul şi vocea cântáreţei noastre. O numesc: mare artistá, constatézá că este admirabilá, că are un talent prodigious, o voce din cele mai frumoşe şi vervá dramaticá superiórá, că nu lasá nimic de dorit ca artistá şi ca cântáreţá, şi că prin urmare a obţinut un strălucit succes.

Di Theochar Alexi a scos de sub tipariu în Braşov, în tipografia proprie, un volum de naraţiuni ale sale, în limba germáná, sub titlul: „Hundert Blätter“. Aceste naraţiuni pare-ni-se că au apáruit deja tóte şi în românesce, deci astfel culegerea presentá este tradusá. O recomandám atenţiunii acelora cari cetesc nemţesce. Preţul volumului de 200 pagini, nu este însemnat. A se adresá la autorul în Braşov.

Teatrul Naţional din Bucureşti, scrie „Românul“, continuá a trage de mórte. De când s'au început represintaţiunile operei italiene, acésta agonie e şi mai veditá. Trupa de operá şi trupa dramaticá românescă, cari fac apel aprópe la acelaşi public, cari jócă pe aceeaş scená, au început a-şi face concurenţă; cu cât e mai mare succesul dnei Montalba ş-al tenorului Prevost, cu atât bieţii actori románi sânt mai páraşiţi. Societarii au înţeles acest neajuns şi pentru a-ş mai indulci puţin sórta, au recurs din nou la mijlocul eroic al represintaţiunilor cu tobe, defilare de armatá pe scená cu stégul în frunte etc. O asemenea stare de lucruri e în adevér intristátore.

Teatrul „Dacia“ în Bucureşti, sub direcţiunea dlui Manolescu, face frumoşe progrese pe terenul artei adevérate. Díele trecute zelósa trupá a represintat celebra piesá „Mórtea civilá“ din repertoriul lui Rossi şi Salvini, tradusá din italianesce de dl T. Dunca, jucând

rolul prim cu mult succes dl Manolescu. În curénd se va jucá tot în acel teatru tragedia lui Shakespeare: „Romeo şi Julieta“, tradusá în versuri de dl Mace-donschi. Trímitem felicitárele noastre dlui Manolescu!

A treia ediţiune. Din „Cáendarul lui Pácala“ pe anul 1884 a trecut şi ediţiunea a doua şi astfel s'a dat la luminá ediţiunea a treia. Acésta cuprinde, afará de partea seriósá cáendaristicá, tégururile de tégá, scala de timbru, şi o bogatá lecturá umoristicá, ilustratá cu 26 de caricaturi. Preţul unui esemplar e 40 cr., dar mai puţine decát 5 esemplare nu se espedézá pe postá. Se aflá de vëndare la administraţiunea „Familiei“ în Oradea-mare. Colectanţii primesc dupá 10 esemplare un rabat.

Un pericol naţional. Aşá se numesce o broşurá de 30 pagini, ce dl dr. I. C. Drágescu a scos la luminá în Ploesci. Autorul descrie ranele fizice, morale, intelectuale şi economice de care suferé poporul românesce, cu deosebire cel din România. Cu trásuri viguroşe şi colorii viie ne aratá starea deplorabilá, nenumeratele neajunsuri de care suferé tégá. Apói ca medic indicá şi mijlócele de vindecare. Autorul crede, că pricina „sfârşelii morale“ de care suferé poporul este în primul lor amortírea sèu mai bine díis mórtea credinţei religiose. Poporul ađi staţionar máne descesce. Frumseta fizicá şi moralá se perd. Generaţiia moderná se inchiná la doué Deitáti págâne: Vinerei şi lui Bachus. Locul cártilor de cetit il ocupá cele de joc. Mania francezismului scóte din salóne limba românescă. Cau-sele descrescerii poporaţiunii nu o aflá nici în perde-reá vigórei fizice a rassei, nici în alcoholism, ci în micul numer al cásátoriilor şi în enorma mortalitate. Din tóte tégurile Europei numai Islanda are mai puţine cásá-torii decát noi. Concubinatul grasezá, şi copiii náscuţi din concubinát pier ca vai de ei! Cere introducerea impositului pentru celibatari, diminuarea contribuţiei în proporţiune cu descrescerea numerului copiilor în o familie. Fántána a nenumerate rele este traiul nehigienic, deci sè se introducá ca studiu obligátoriu în tóte şcó-lele rurale, normale, gimnasie, licee, şi óştire — higie-na. Sè se creze un ministeriu al salubritáţii şi higieni-ei publice!

Talente teatrale române în Viena. Vorbind despre succesul repurtat de artişttele române în străinătate, „Curierul“ din Iaşi ne spune, că talentele române în Viena au început a se înmulţi. Astfel, pe lângá dşóra Bársescu, pe lângá distinsa pianistá dşóra Málinescu, mai e şi dşóra Maria Kefaliady, care a obţinut un frumos succes la esamenul de admitere în conservatorul din Viena. Nu trecem cu vederea nici pe dşóra Cobálcescu, care urmézá cursurile conservatorului din Viena, şi care íşi dá tóte silinţele a-şi ajunge scopul, adecá a se perfecţioná. Din parte-ne le urám tuturor succese strălucite pe arena artei — române!

Diar nou: „Zimbrul“, la Iaşi, va eşi de 3 ori pe sèptemáná, ocupându-se de politicá.

C e e n o u ?

Sciri personale. Dna Elena Oteteleşan a înfiinţat la Bucureşti o nouá instituţiune de binefacere, un asil pentru a primi pe bétránii bolnavi; inaugurarea acestuia s'a făcut mercuri. — *Di Kolt*, artist vienes, care a decorat mai multe monumente, printre cari şi castelul Peleş, este însărcinat cu esecutarea decoraţiunilor murale ale noiei biserici Dómna Balaşa din Bucureşti. — *Di Vasiliu Mangra*, profesor la institutul pedagogico-teologic din Arad, la anul nou va încetá sè redacteze fóia diecesaná: „Biserica şi Şcóla“. — *Di Paul Rotariu*, redactorul „Luminatorului“ şi redactorul foii noastre au fost aleşi membrii onorari de cátrá Socie-

tatea „Petru Maior“ a tinereții române din Buda-
pesta.

Hymen. *Dl. Vincențiu Buzu*, fost academist în in-
stitutul dela Altenburg, la 25 nov. s'a cununat cu dșora
Valeria Nicolescu, fiica dlui Vasile Nicolescu învățător
în Lugos.

Reuniunea femeilor române din Sibiu. Socie-
tatea de diletanți a casinei comune din Sibiu a dat
mercuri la 5 l. c. o reprezentație teatrală în folosul
fondului Reuniunii femeilor române de acolo. Cu asta
ocasiune s'a jucat piesa „Der Leibartz“, comedie în 4
acte de L. Günther. Acăsta faptă laudabilă a casinei
comune credem că va indemnă societatea română din
Sibiu să dea și ea în limba română vr'o reprezenta-
ție teatrală în favorul acelei reuniuni. Unde se află
atâte talente escelente, se poate spera succesul cel mai
complet.

Intrunirile literare din Brașov s'au deschis în
joia trecută, după cum s'a anunțat și în foia noastră.
Conferențiarul, dl director Ștefan Iosif și dnii profesori
I. C. Panțu și L. Nastasi, au ținut discursuri instruc-
tive, despre subiectele anunțate de noi. A doua con-
ferință se țină în joia din săptămâna curentă, cu care
ocasiune dl profesor Andrei Bârsean vorbi despre Poe-
sie în genere și în deosebi despre poezia epică, dl pro-
fesor Panteleimon Dima ceti o povestire umoristică și
dl profesor Ilasievici trată un capitol din istoria
naturală.

Românii din Macedonia au să sufere multe și-
canii din partea grecilor, cari nu tolerază ca românii
să stăruiescă pentru conservarea naționalității lor. Ast-
fel se scrie de curând din Bitolia, că preotul Dumitru
Constantinescu, supt-institutorul școlii române de băieți
din Piroli în Epir, a fost arestat la Grabena și trimis
în esil. Vina lui a fost, că învăță pe copiii de români
limba maternă.

**Pentru înființarea școlii române de fete în
Oradea-mare** dl George Lazaru, avocat în Vinga, a
făcut o colecție, în care au contribuit următorii dni, din
Arad: Aureliu Suciu avocat 5 fl., dr. Vuia medic 2
fl., Rațiu avocat 2 fl., I. Botto 2 fl., Vasiliu Mangra
profesor 2 fl., dr. Dem. Magdu 2 fl., Nic. Oncu avocat
2 fl., Nic. Marcu telegrafist 1 fl., Teodor Ceonța pro-
fesor 2 lei, C. Gurban profesor 2 fl., Vasiliu Pop adv.
în Aradul nou 2 fl., Isaia din România 2 fl., dr. Selce-
lean avocat în Caransebeș 2 fl., Filaret Musta proto-
sincel în Caransebeș 5 fl., D. Borbola adv. în Lipova
2 fl., Ioan Poșar în Vinga 1 fl., dr. Ioan Darabant av-
vocat în Vinga 5 fl., Teodor Păcățian proprietar în Jă-
dani 2 fl. Suma 41 fl. și 2 lei, care s'a trimis la re-
dacțiunea noastră, care a și dat-o dlui Nicolau Zigre
avocat și cassariu al Societății pentru înființarea școlii
de fete române în Oradea-mare.

V. Boerescu a murit. Prin mărtea lui România
a pierdut pe unul din cei mai de frunte bărbați de stat
ai sei și pe unul din cei mai buni patrioți. Densul a
ințetat din viață în săptămâna trecută la Paris, mer-
gând la Cannes pentru căutarea sănătății sale. Senatul
și camera au luat doliu pe trei zile. Remășițele mor-
tuare ale repausatului se vor transporta în țară pe
comptul statului, unde se vor înmormânta cu toate
onorurile.

Congresul corpului didactic din România.
Societatea corpului didactic din Bucuresci a luat inițია-
tiva convocării unui congres al corpului didactic. Acă-
sta întrunire se va ține în Bucuresci a doua și după
Dumineca Floriilor (dela 2/14 până la 4/16 aprilie 1884).

Pot și sânt rugați a participa la dēnsa toți institutorii
rurali și urbani, profesorii învățământului special, pro-
fesional, privat, secundar și superior din țară, fie per-
sonal, fie prin delegațiune. Punctele cu care va avē a
se ocupa congresul sânt următoarele: cestiuni de orga-
nizare, didactice, pedagogice și igienice.

**Lista suprasolvirilor la concertul Reuniunii romā-
ne de lectură din Timișora,** arangiat în 10 nov. st. n.
Principele Carageorgeviciu și dl adv. Ungurian câte 50
fl., dl adv. Catrușca 20 fl., Il. ep. Ioan Popas și dl
Eug. de Mocioni câte 10 fl., Il. episc. Németh, Il. dl I.
Gallu câte 5 fl., Il. dl comite suprem Ormoș, familia
Jean, Micu, Lungu, Bența, Deutsch, Mantea, Pop, Lu-
ba, Bredicean, câte 2 fl., Vudy, Rieger câte 1 fl. 80 cr.,
Popoviciu, Maly câte 1 fl. 20 cr., Crainic, Visoina, Ar-
delean, Bistriian, Gaița, Luca câte 1 fl., Cerna, Rosa,
Fennyesy, Buta câte 80 cr., în suma 187 fl. 20 cr. —
Eră contribuitorii pentru costumul călușarilor sânt: pe
lista dlui Opris: Trăila, Ungurian câte 3 fl., Ardelean,
Opris, Lazar, Secașan, Rotariu câte 2 fl., Iean Trif.,
Nic. Jean, Leota, Bența, Milu, Barbu, Manța, St. Poruț,
Andreoviciu, Cioban, Micu, Farchescu, Slancia, Bozgan,
Maniu Costa câte 1 fl., V. Poruț 50 cr., N. S. 20 cr.,
la olaltă 31 fl. 70 cr. Pe lista dlui P. Jurma: Ioano-
viciu, Ciacovan câte 1 fl., Prohab 80 cr., Abrudan 50
cr., Cerna, Petru, Krecsmay, Popescu, Jurma, Const.
Barboș, Petru Barboș câte 40 cr., Nașul 30 cr., la olaltă
6 fl. 40 cr. Pe lista dlui At. David: David, Teodorescu,
P. Ioanoviciu, G. Regep, Merza câte 1 fl., Maxim, Paun,
Zorlențan, Vasiloviciu, Olariu, Crēșan, Biju, Miescu câte
50 cr., Miloș, George, Rujan, Popoviciu câte 40 cr.,
Diac 30 cr., Stoicu, Vas. Paun, Babi, Casap, Guichieiu,
Jorgovan câte 20 cr., la olaltă 12 fl. 10 cr. Pe lista
dlui Ignea: Vas. Ignea 2 fl. Suma totă a acestor patru
liste face 52 fl. 20 cr., = 187 fl. 20 cr., fac suma totală
a suprasolvirilor 239 fl. 40 cr. Tuturor binefăcătorilor
de mai sus se exprimă prin acăsta mulțămintă publică,
din partea Reuniunii romāne de lectură din Timișora.

Necrolōge. *Maria Frateș n. Bărbuc*, soția învățā-
torului Alesea Frateș din Satu-lung, a murit la 9/21
nov. în etate de 20 ani. — *Ana vęd. lui N. G. Orghi-
dan*, născ. Hagi Sivu, a ințetat din viață la Brașov în
etate de 65 ani.

Poșta Redacțiunii.

Dlui I. N. R. în Iasi. „Rēn-
dunelele“ și „Deșertăciunea“ se
vor publica. Ne mirăm, că n'ați
primit numerile. Acum s'au trim-
is a doua oră.

„Māngaerea în lacrimi“. Se
admite.

Astăzi. Nu.

Călindarul săptămānei.

Ziua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sēr- bătorile.	Sōrele resare	Sōrele apune
Duminecă	27	9	Mart. Iacob Pers.	7 24	4 22
Luni	28	14	Cuv. Ștefan cel nou	7 25	4 22
Mărți	29	12	Mart. Paramon	7 26	4 22
Mercuri	30	15	Apost. Andreiu	7 27	4 22
Joi	1	12	Prof. Naum	7 28	4 21
Vineri	2	15	Prof. Avacum	7 29	4 21
Sămbetă	3	16	Prof. Sofonia	7 30	4 21

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.